

Prædiken af Morten Munch
4 s e hellig3konger / 2. feb. 2014
Tekst: Matt 14,22-33

EN HÅNDRÆKNING

På dybt vand

I salmen, som vi lige har sunget, sang vi: 'halleluja for hånden' (DDS 479,v5). Det kan stå som en overskrift over dagens tekst, hvor Jesus rækker hånden til den synkende Peter.

I Salme 69 i Det gamle Testamente råber salmisten til Gud med ordene: "Frels mig, Gud, for vandet når mig til halsen...jeg er kommet ud på dybt vand, strømmen skyller sammen over mig" (v.2+3b).

Her og mange andre steder bruges havets element og dets bølger som et billede på livet, når det synes uoverskueligt og faretruende.

Det er et billede, som jeg tror, at vi alle kan identificere os med i forskellige perioder. Det kunne disciplene også ude på havet, hvor de rent fysisk frygtede for at gå under.

Det var den 4. nattevagt, dvs. mellem kl. 3 nat og 6 morgen. De var taget afsted aftenen inden. Søen har kun en længde på 21 km, så det er tydeligt, at vejrforholdene har været ret kaotiske.

De har været kolde, våde, udmattede – de frygtede for at dø – og hertil kom også en ubestemmelig angst for det ukendte i form af den mystiske skikkelse, der gik imod dem på bølgerne. Dengang troede man, at havet var tilholdssted for onde magter.

Som disciplene kan vi også opleve at være på dybt vand. Vi taler om at 'drukne' i problemer. Nogle gange er det helt konkrete udfordringer og livsvilkår, der får vores båd til at vippe. Andre gange kan det være

en mere diffus undergangsstemning , en eksistentiel grundangst ind for en ukendt fremtid.

Hvor er Gud henne?

Vi hører i begyndelsen af beretningen, at Jesus nødte dem til at sejle i forvejen.

Vi ved ikke hvorfor – bortset fra at han selv havde brug for at være alene, efter at have mættet flere tusinde mennesker i ørkenen.

Men hvorfor skulle de nødes. Ville de bare ikke adskilles fra deres mester, eller kunne de fornemme, at det vejræssigt trak op til uvej? Vi ved det ikke.

Men mon ikke der i nattens løb, efterhånden som det hele blev mere og mere kaotisk, faldt nogle bebrejdende bemærkninger: Det var også ham, der nødte os til det... det var hans idé... og se nu hvilken situation, vi er havnet i... hvor er han, nu hvor vi har brug for ham?

Sådan reagerede Israels folk, da de var blevet udfriet fra Egypten og skulle krydse både vand og ørken.

Når vi er på dybt vand, spørger vi, hvor Gud dog er henne? Eller om Gud sover, ligesom Jesus sov i båden under en anden sejlads i stormvej (omtalt tidligere i Matt Ev; 8,23ff). Det er variationer over samme tema?

Det er mig (det guddommelige skaberord)

Men bedst som disciplene tror, at de er alene, kommer Jesus til dem. De genkender ham ikke med det første – de genkender ham ikke på skikkelsen, men tilsyneladende på røsten og indholdet af det, han siger til dem: "Vær frimodige, det er mig, frygt ikke".

Meget tyder på, at ordene 'det er mig' er en henvisning til Guds navn i Det gamle Testamente: Jeg er den, jeg er. Ordret står der: Vær frimodige, jeg er, frygt ikke.

Ordene er på græsk helt identiske med de ord, Gud sagde om sig selv ved den brændende tornebusk (når vi ser i den græske oversættelse af GT, som var i brug på Jesu tid; det er de samme ord, der bruges hyppigt i Joh Ev, når Jesus der siger: Jeg er).

Som Gud var nær i ørkenen og ikke havde glemt slavefolkets lidelser, sådan er han nær på havet, når kaosmagterne truer. Han kommer med udfrielse.

Peter aner storheden i Jesu ord og derfor siger han: "Er det dig, så befal mig at komme ud til dig på vandet". Er det dig? Er du identisk med Gud skaberen, så vil jeg følge dig overalt – også der hvor jeg ikke selv kan bunde.

Læg mærke til, at Peter beder om at få en befaling. Den jødiske skabelsestro var knyttet til troen på Guds ord, som det der oppebærer elementerne.

Gud sagde, der blive lys, og der blev lys.

Måske har Peter her en begyndende forståelse af, at i Kristus står overfor Skaberordet. Befal mig at komme ud til dig på det mest truende element, du som er elementernes herre, himlens og jordens skaber.

Beretningen slutter anderledes end deres tidligere oplevelse af Jesus som stormens overmand. Første gang sluttede det med et spørgsmål: Hvem er han, siden både storm og sø adlyder ham? Denne gang var spørgsmålet vendt til en bekendelse i ord: Sandelig, du er Guds søn – og i handling: de kastede sig ned for ham (eller 'tilbad', som det også kan betyde).

Her lyder den kristne bekendelse klart for første gang: Du er Guds søn!
Hvorfor netop her?

Fordi han åbenbarer sig som den, der er større end kaosmagterne. Jesus viser sig i sin guddommelige væld – som et slags dejavu af skabelsesberetningen, hvor Gud trængte vandmasserne tilbage og lod livet spire frem. Jesus nyskaber verden og bringer orden i kaos.

Det ser vi tydeligst i Jesu opstandelse fra de døde. De brændinger, der ubarmhjertigt slog ind over ham og opslugte ham i døden på korset (og som hærger i vores verden), måtte vige tilbage i opstandelsen .

Tro og tvivl

Peter er i beretningen et eksempel på tro, men også på tvivl.

Det kan skifte mellem tro og tvivl ligeså hurtigt, som de ydre vejrforhold ved Genezareth sø kunne skifte (vejrlike omskiftelser var noget Genezareth sø var kendt for).

Livet er spændt ud mellem tro på, at livet kan bære , og tvivl om det nu også bærer hele vejen.

Livet kan bestå af såvel frygtesløse eventyr som frygten for at falde igennem .

Man kan spørge, om Peters ønske om at komme ud til Jesus på vandet er overmod; det går jo galt. Han motiv er ikke helt tydeligt.

Meget tyder på, at han af natur er en eventyrer. Men jeg tror, at der er mere end det i det. Hvis han står overfor Guds skaberord, så vil han have hele pakken. - Det er også den indstilling han har, da Jesus vasker disciplenes fødder. Mester, hvis du siger, at dette fodbad er nødvendigt, så tag hele kroppen med.

Gennem Peter lærer vi både om tro og om tvivl.

Vi lærer, at troen må bæres af Jesu ord og Jesu person – det er det eneste der holder, når det virkelig gælder.

Vi lærer også, at når troen (måske pga. strid modvind) slår over i tvivl eller frygt, er Jesus stadig helt nær.

Tvivlen og frygten bringer os ikke uden for hans rækkevidde. Når Peter råber 'Herre, frels mig!', rækker Jesus 'straks' hånden ud.

Det bedste vi kan gøre, når troen synes borte, er at fortsætte med at tale til den Gud, vi måske tvivler på, er der. Det er en bøn, et råb, en dialog som har Guds opmærksomhed – straks!

”Da han (Peter) så den stærke storm, blev han bange og begyndte at synke” (v.30). Sådan læste vi. Frygt er i biblen en af troens hyppigste modstandere. Den optræder her som tvivlens forbundsfælle.

Frygt lammer os i troens vandring, fordi frygten giver fokus til den stærke storm, frem for til ham, der er stærkere. Det er også det, der ligger i Jesu spørgsmål til Peter: Hvorfor tvivlede du? Ordet for at tvivle betyder at være af et delt sind. Sindet er delt i sit fokus.

Jesus kalder os nogle gange ud, hvor vi ikke kan bunde for at lære os mere om, hvem han selv er.

I grunden er al kristen tro en vandring på dybt vand, et spring ud på de 70.000 favne vand, som Søren Kierkegaard formulerede det – der hvor vi må slippe kontrollen og hengive os til livets Gud.

En håndsrekning

Lige inden vandringen på søen havde Jesus trukket sig tilbage fra skarerne, som han havde mættet i ørkenen. Han søgte ro og fred for at have noget at byde på.

I ensomheden talte han med sin himmelske far. Det er ud af det fællesskab og den fred, han kan sige 'frygt ikke' og række os hånden midt i livets storme.

Jesu håndsrekning transformerer angst til håb og undergang til overgang. Intet kan rive os ud af hans hænder. 'Halleluja for hånden'.

Amen.